

Претставување на спроведените проектни активности и моментална состојба со отпад во Југоисточниот регион на Македонија

Бојана Станојевска Пецуровска
Центар за климатски промени-
Гевгелија

Тркалезна маса за прашања поврзани со управувањето на отпадот во прекуграничниот регион
16-17 Октомври 2015, Хотел Есперанто Струмица

Проектот е финансиран од Европската Унија преку програмата за прекугранична соработка IPA
2007CB16IPO007 Бугарија - Македонија

Содржина

- Кои сме ние?
- Цели на проектот
- Таргет група
- Активности (реализирани и следни)
- Партнери во проектот
- Моментална состојба со отпад

Кои сме ние?

- Невладинa организација основана во 2008 година
- Енергетска ефикасност, ОИЕ, индустриско загадување, заштита и унапредување на животната средина
- Нашите активности се насочени кон: индустријата, Државни институции, Општини
- Финансирање во најголем дел преку Норвешката Влада
- Локален партнер на норвешката компанија Норск Енерги
- Меѓународни консултантски компании, општини, универзитети од Македонија и Европа

Реализирани активности на Центар за климатски промени

- **Подобрување на енергетскиот менаџмент во македонската индустрија** (Декември 2013-Декември 2014)
- **Интегрирано спречување и контрола на загадувањето во Македонија** (Ноември 2013 – Ноември 2016)
- **Зајакнување на капацитетите на МЖСПП за ИСКЗ и управување со опасен отпад** (Август 2010 – Февруари 2014)
- **Почиста и поефективна индустрија во Македонија** (Јуни 2009 – Јуни 2012)
- **Градење на локалните капацитети за развој на проекти за климатски промени** (Октомври 2008 – Октомври 2009)

Име на проектот:
**Промоција на практики за управување со
отпад и енергетска ефикасност во
прекуграничниот регион**

Акроним: PWM&EE/Реф.бр. 2007CB16IPO007-2012-3-026

Name of the project:
**Promotion of waste management and
energy efficiency practices in the
Cross Border Region**

Acronym: PWM&EE/ Ref: 2007CB16IPO007-2012-3-026

Времетраење/Project duration:

12 месеци / 12 months
22.11.2014 - 21.11.2015

ALLIANCE OF THE PRODUCERS
OF ECOLOGICAL ENERGY - BG

Сојуз на производители на еколошка енергија – Благоевград
Водечки партнер

Центар за климатски промени-
Гевгелија

IPA CROSS BORDER
COOPERATION PROGRAMME
2007CB16IPO007 - 2012

ИПА ПРОГРАМА ЗА
ПРЕКУГРАНИЧНА СОРАБОТКА
2007CB16IPO007 - 2012

This project is financially supported by The European
Union through the IPA Cross Border Programme
Macedonia - Bulgaria

Проектот е финансиски поддржан од
Европската Унија преку ИПА програмата за
прекугранична соработка
Македонија – Бугарија

Партнери во проектот

Центар за климатски промени-Гевгелија

**ALLIANCE OF THE PRODUCERS
OF ECOLOGICAL ENERGY - BG**

Алијанса на производителите на
еколошка енергија - БГ

Проектот е финансиран од Европската Унија преку програмата за прекугранични соработка IPA 2007CB16IPO007 Бугарија - Македонија

Цели на проектот

ГЛАВНА ЦЕЛ НА ПРОЕКТОТ:

да се промовираат практики за управување со отпад и енергетска ефикасност во мали и средни претпријатија во прекуграничниот регион, со цел намалување на негативното влијаније од нивните економски активности.

- **Зголемување на свесноста на претприемачите** од прекуграничниот регион за проблемите поврзани со управувањето со отпадот и енергетската ефикасност
- **Развивање заеднички пристап за решавање на проблемите** поврзани со загубата на енергија и генерирањето големи количини отпад во малите и средни претпријатија
- **Креирање на инструменти за подобро управување** со енергијата и отпадот кој се создава во малите и средни претпријатија
- **Промоција на соработката** и разменувањето на искуства во прекуграничниот регион

Таргет индустрија

Мали и средни претпријатија кои се занимаваат со:

- преработка и производство на дрво,
 - храна и зеленчук,
 - метал,
 - текстил,
 - вклучувајќи и винарии и оранжерии
-
- ✓ Општините во југоисточниот регион,
 - ✓ невладини организации,
 - ✓ јавни институции и
 - ✓ бизнис заедницата

Реализирани активности

1. Изработка на заедничка студија за проценка на бизнис можностите во малите и средни претпријатија од прекуграничниот регион
2. Изработка на база на податоци за компании активни во прекуграничниот регион
3. Програма за градење на капацитетите за спречување на загадувањето – Тренинзи за енергетски менаџмент и управување со отпад
4. Во фаза на изработка се студии за управување со ресурсите и спречување на загадувањето
5. Прирачник за управување со отпад
6. Изработка на веб страна за бизнис заедницата www.pwm-ee.eu
7. Промотивни материјали

Следни активности

- **Финализација на студии за управување со ресурсите**

за 5 компании од Југоисточниот регион – 16 Ноември

- **Тркалезна маса на тема енергетска ефикасност** во мали и средни претпријатија од прекуграничниот регион – 13-14 Ноември
- **Прес конференција** со цел презентација на реализираните активности – 19-20 Ноември

Моментална состојба со управување со отпад во МСПа од Југоисточниот регион

Студија за проценка на бизнис можностите во прекуграничниот регион
150 компании од Република Македонија, 150 компании од Република Бугарија

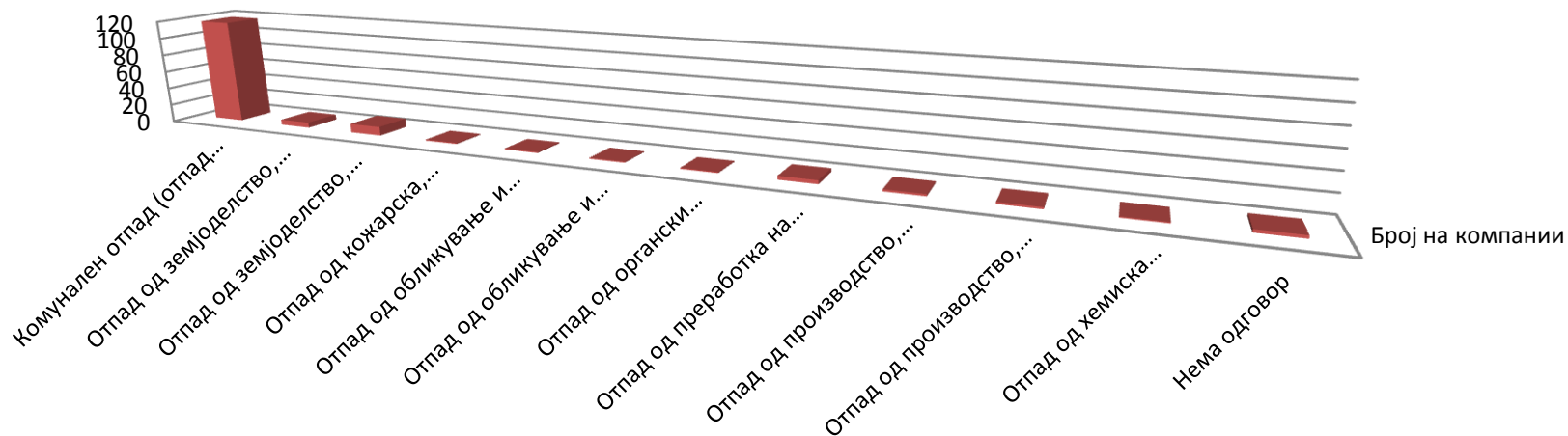
Индустриски сектори:

- Производство на електрична енергија,
- производство на производи од хартија и картон,
- изградба на хидротехнички објекти,
- производство на чевли, мебел,
- дрвопреработувачка индустрија,
- градежништво, производство на мермер и други минерали,
- прехранбена индустрија,
- собирање и транспорт на неопасен отпад и отпад од црната и обоената металургија,
- текстилна индустрија и производство на облека, како и производство на метални конструкции и арматура.

Моментална состојба со управување со отпад во МСПа од Југоисточниот регион

- најголем дел од компаниите создаваат комунален односно други видови на отпад кои што неможат да ги класифицираат согласно листата на видови отпад
- постапувањето со типот на отпад што се создава кај скоро сите компании се одвива преку отстранување или предавање
- многу мал процент од компаниите реупотребуваат, односно рециклираат отпад

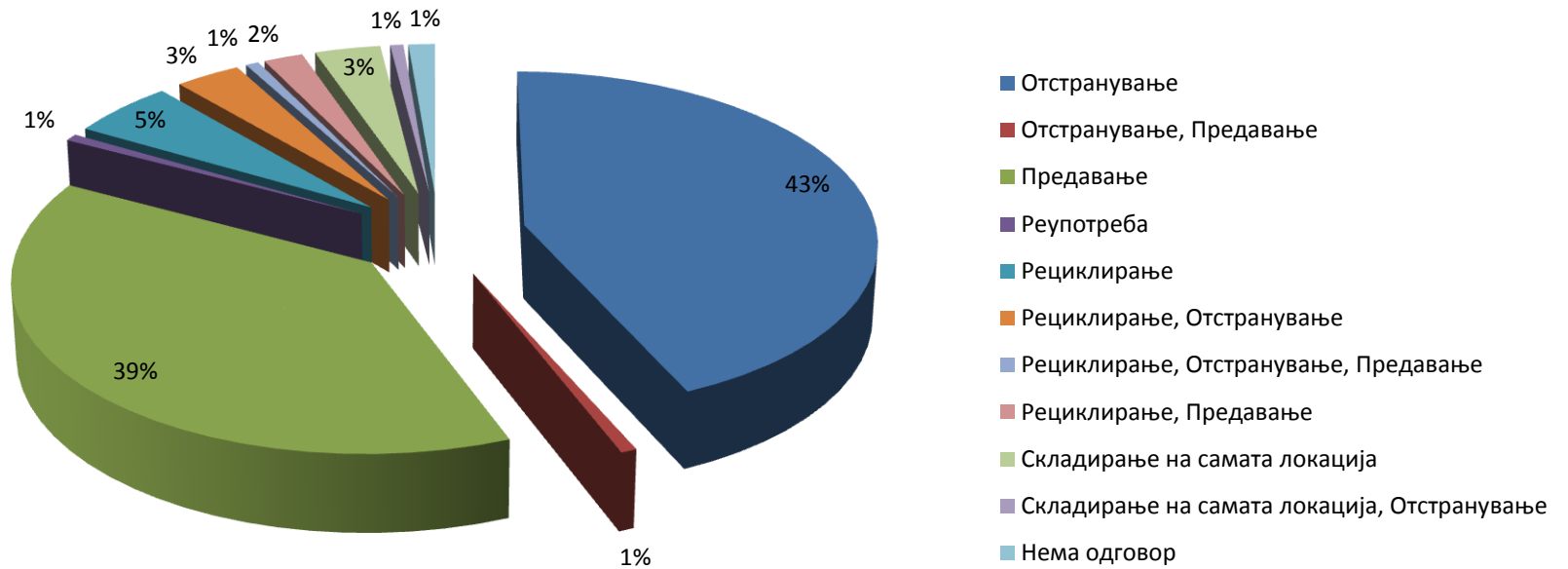
Типови отпад што се создаваат?

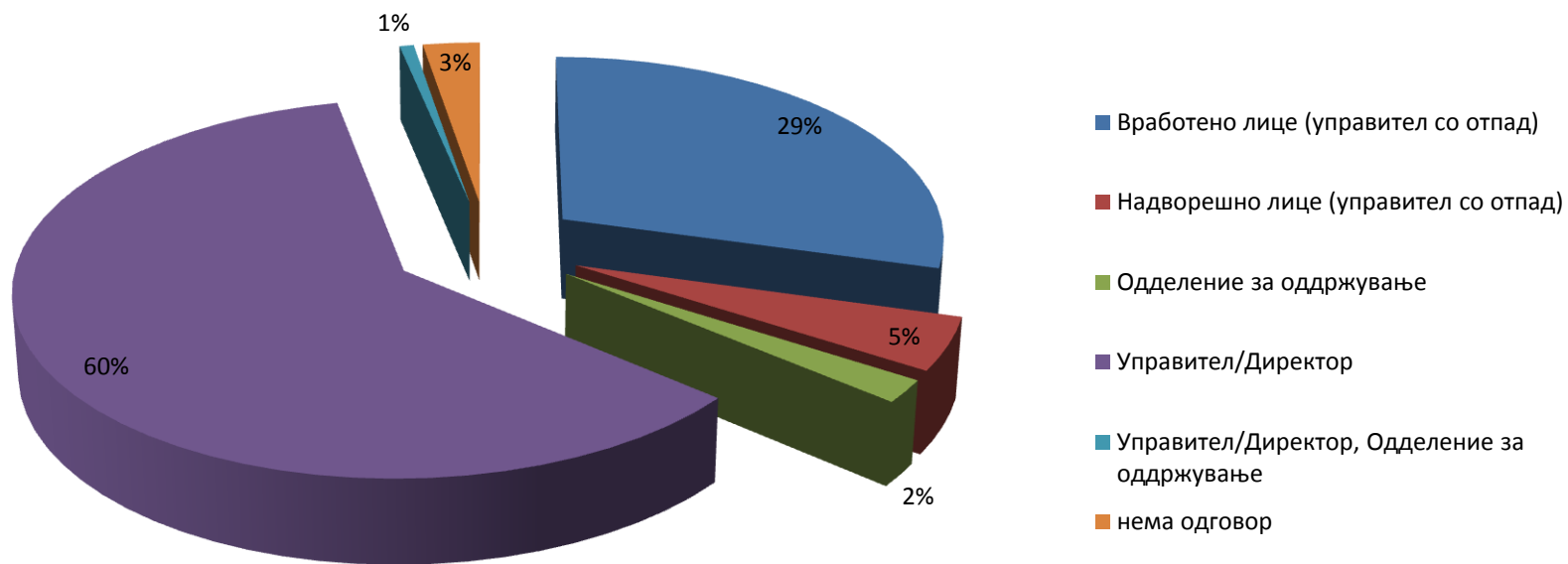
Комунален отпад (отпад од домаќинства и сличен отпад од комерцијална, индустриска и административна дејност (вклучувајќи ги...))	Отпад од земјоделство, хортикултура, шумарство, лов и риболов, подготовка и преработка на храна	Отпад од земјоделство, хортикултура, шумарство, лов и риболов, подготовка и преработка на храна	Отпад од кожарска, крзнарска и текстилна индустрија	Отпад од обликување и механичка обработка на метали и пластика	Отпад од обликување и механичка обработка на метали и пластика	Отпад од органски хемиски процеси, Комунален отпад (отпад од домаќинства и сличен отпад од комерцијална, индустриска и административна дејност (вклучувајќи ги...))	Отпад од преработка на дрво и производство на панела и мебел, хартија и картон	Отпад од производство, формуирање и пакување на транспортирање и употреба (ПФТУ) на превлеки (бои, лакови и стаклесте емајли),...	Отпад од производство, формуирање и пакување на транспортирање и употреба (ПФТУ) на превлеки (бои, лакови и стаклесте емајли),...	Отпад од хемиска обработка на површина и нанесување превлеки врз метали и други материјали, како и хидрометалуршка...	Нема одговор	
Број на компании	118	6	10	1	1	1	1	4	2	2	1	3

- 43% од компаниите го отстрануваат отпадот
- 39% го предаваат
- 5% го рециклираат

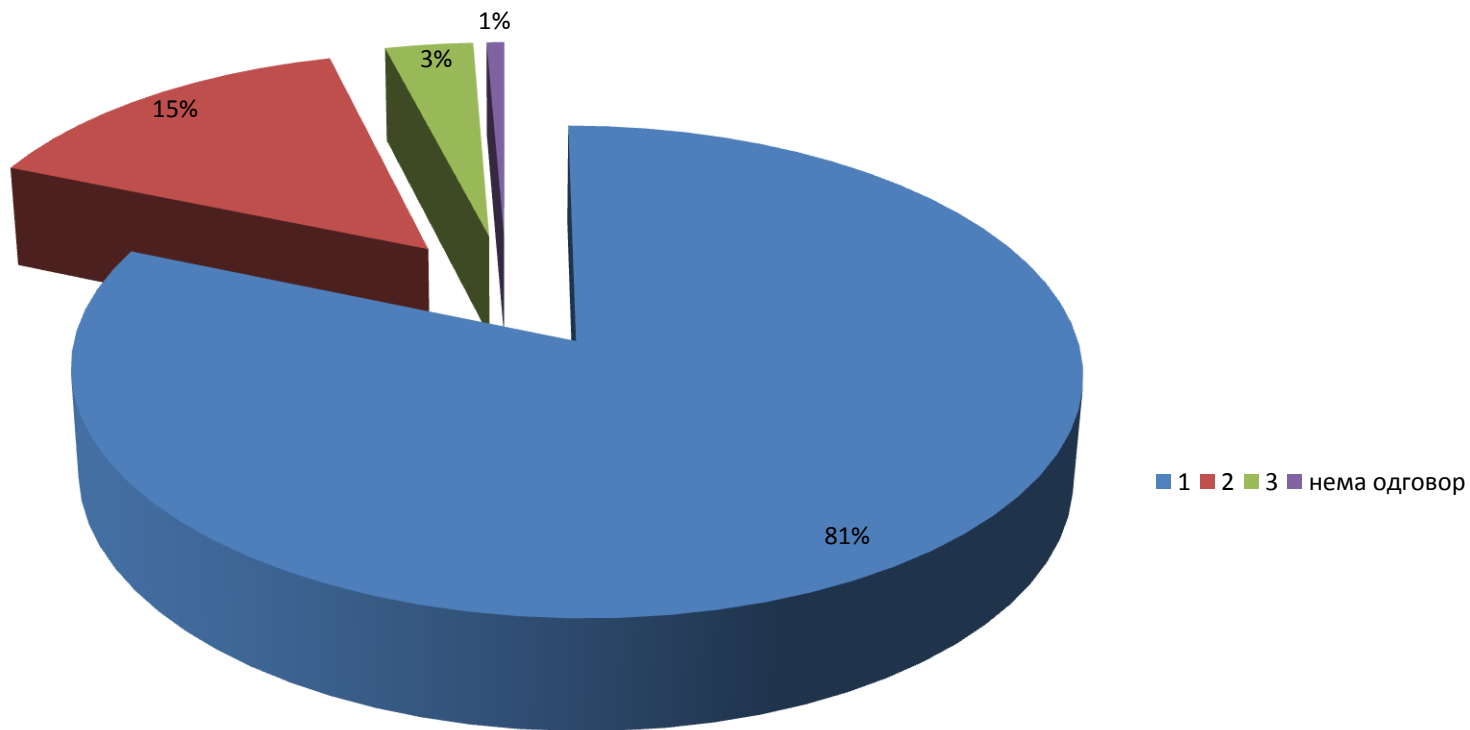
Начин на постапување со отпадот?

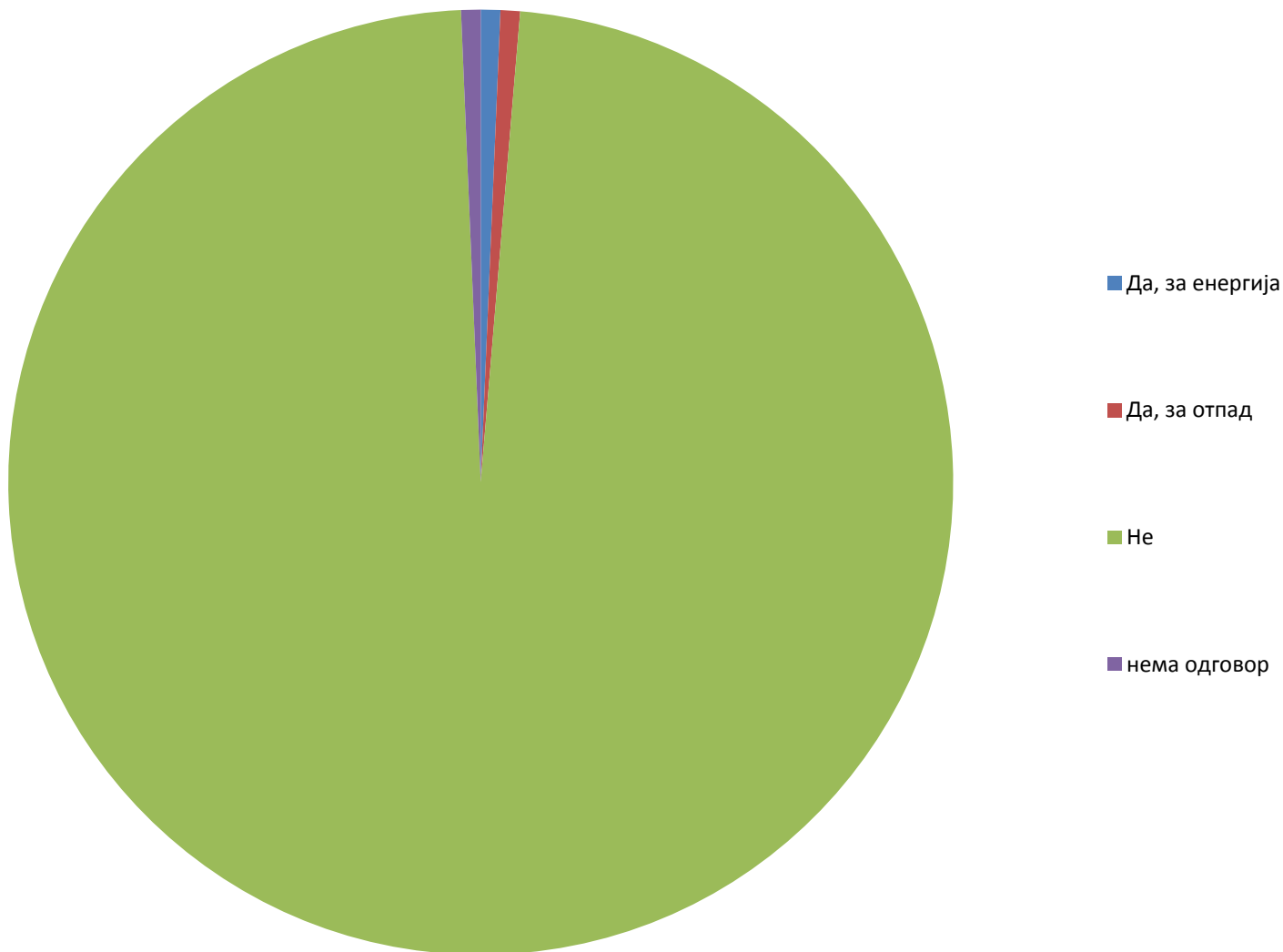
Каде во компанијата е сместено управувањето со отпад?

Колку вработени се задолжени за управување со отпад?

Дали ви се потребни дополнителни лица за управување со отпад или енергија?

Држава	ТИПОВИ ОТПАД ШТО СЕ СОЗДАВААТ, (%) НА КОМПАНИИ			УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАД			ПРОГРАМА И УПРАВИТЕЛ СО ОТПАД	
	Други видови отпад	Комунален отпад	Отпад од земјоделство	Отстранување	Предавање	Рециклирање	Не	Да
Македонија		57%	10%	43%	39%	5%	69%	22%
Бугарија	57%			43%	14%		19%	69%

Држава	КАДЕ Е СМЕСТЕНО УО ВО КОМПАНИЈАТА?			КОЛКУ ВРАБОТЕНИ СЕ ЗАДОЛЖЕНИ ЗА УО?			ДАЛИ ВИ СЕ ПОТРЕБНИ ДОПОЛНИТЕЛНИ ЛИЦА?		
	Управител, директор	Одделение за одржување/надворешно лице	нема	1	2	3	нема	Да	Не
Македонија	60%	29%	/	81%	15%	3%	1%	1%	98%
Бугарија	39%	38%	15%	76%			16%	10%	87%

Главни проблеми/слаби страни во развој:

- Застарена технологија
- Недостаток на стручен кадар
- Лоша наплата на услугите
- Неинформираност на фирмите за бенефиции
- Неповолни кредити
- Работа на црно и сива економија
- Неадекватни депонии
- Непостоење фабрика за рециклирање и искористување на отпадот
- Непостоење места за депонирање на мрши и конфискации од стока
- Застарена механизација за собирање отпад
- Слаби капацитети (човечки, технички, материјални)
- Недостаток на конкурентно Јавно Приватно партнерство
- Недоволно промовирање на обновливи извори на енергија
- Поместување на речното корито на реките
- Опаѓање на подземните води
- Загрозување на инфраструктурните објекти и земјоделското земјиште
- Нарушување на биодиверзитетот во регионот

Ви благодарам за вниманието!

bojana.stanojevska@ckp.org.mk

078/ 344 905

www.ckp.org.mk